

Ontwerpers en kwekers bundelen kennis in beplantingsontwerp Floriade

'Park nu écht visitekaartje'

Ontwerpers en kwekers trokken samen op bij het bepalen van de beplanting voor het basispark van de Floriade 2012. Deze nieuwe aanpak leverde beide partijen voordeel op, al was het soms even wennen. En door de intensieve samenwerking is het park nu 'écht een visitekaartje voor de groene sector'.

Tekst Ank van Lier / Beeld SVS en Ank van Lier

Landschapsarchitect Leonieke Heldens van Arcadis (links), Sico de Boer van Kwekerijen Decker-Jacobs en beplantingsdeskundige Sanne Horn van Copijn Tuin- en Landschaps-architecten.

Harm Horlings, commercieel directeur van M. van den Oever Boomkwekerijen en voorzitter van de beplantingscommissie van de Floriade 2012.

Het beplantingsconcept van de Floriade 2012 is rigoureuus anders dan bij voorgaande edities het geval was. Het gegroepeerd tonen van verschillende productgroepen – vaste planten bij vaste planten en fruitbomen bij fruitbomen – is passé. De diverse producten zijn nu geïntegreerd in het ontwerp van het basispark. Dit heeft alles te maken met de les die de Nederlandse Tuinbouwraad trok uit de Floriade in de Haarlemmermeer: de volgende editie van de tuinbouwtoonstelling moest geen producttoonstelling worden, maar een belevenisevenement. Naar aanleiding hiervan werd besloten de Floriade 2012 op te bouwen aan de hand van themavelden. „Deze themavelden hebben allemaal een eigen karakter en dus ook hun eigen vormgeving en beplantingsconcept. De beplanting moet de diverse thema's versterken”, legt Leonieke Heldens van Arcadis uit, die als landschapsarchitect en beplantingscoördinator betrokken is bij de Floriade 2012.

Avant-garde-kwekers

Bij het uitwerken van de beplantingsplannen voor de themavelden zochten de beplantingsspecialisten nadrukkelijk de samenwerking met kwekers. In eerste

instantie door diverse kwekerijen te bezoeken om zich te oriënteren op nieuwe en bijzondere plantensoorten. „We wilden een vernieuwend beplantingsbeeld neerzetten”, geeft beplantingsdeskundige Sanne Horn van Copijn aan. „We hebben diverse 'avant-garde-kwekers' bezocht, die zich richten op de liefhebbersmarkt en continu op zoek zijn naar noviteiten. Dit leverde ons veel ideeën op.”

Beplantingscommissie

In het voorjaar van 2007 kwam de beplantingscommissie in beeld, met daarin vertegenwoordigers van alle cultuurgroepen in de boomkwekerijsector. Deze commissie was in het leven geroepen door de Raad voor de Boomkwekerij en staat onder leiding van Harm Horlings, commercieel directeur van M. van den Oever Boomkwekerijen. „We hebben zelf de Floriade-directie en daarmee het ontwerpteam aangeboden hun te adviseren over de beplanting”, vertelt Horlings. „Dit vanwege negatieve ervaringen in het verleden. In de Haarlemmermeer hadden veel bomen en planten een verkeerde standplaats en was de kwaliteit van de grond niet optimaal.”

Sanne Horn benadrukt dat ook de ontwerpers waarde hechtten aan samen-

werking met de boomkwekerijsector. „We wilden van de kwekers graag tips en aanvullingen over de gekozen cultivars. Verder wilden we zeker weten dat de planten in voldoende aantallen leverbaar zouden zijn.”

Oog voor groter belang

Op advies van de beplantingscommissie werd eerst een bodemscan uitgevoerd, zodat het sortiment hierop kon worden afgestemd. Vervolgens werden de beplantingslijsten van alle productgroepen – van grof beeld tot detail – in de vorm van integrale beplantingsplannen voorgelegd aan de commissie. „We hebben slechts kleine aanpassingen voorgesteld”, geeft Horlings aan. „Onder meer omdat bepaalde bomen of planten onvoldoende beschikbaar waren of omdat betere alternatieven voorhanden waren. Bijvoorbeeld een boom of plant die resistent was tegen bepaalde ziekten en plagen of een langere doorbloeitijd had.”

Horn geeft aan dat voor de ontwerpers het neerzetten van een origineel en indrukwekkend beplantingsbeeld voorop stond bij het maken van de beplantingsplannen. „Dat pikten de cultuurgroepen goed op.”

Behalve advies over het sortiment

werd de beplantingscommissie gaandeweg steeds meer een adviesorgaan op het gebied van beheer en onderhoud. Heldens: „Vaak maakten we na een vergadering nog een rondje over het terrein, waarbij de kwekers tips gaven om de beplanting beter te laten groeien en eventuele problemen op te lossen. Ook tijdens de Floriade houdt de commissie nog de vinger aan pols.”

Vicieuze cirkel

Terugkijkend had de nieuwe manier van werken een duidelijke meerwaarde, zowel voor ontwerpers als voor kwekers. Horn: „Als ontwerper is het vaak lastig om je sortimentskennis op peil te houden. Door 'avant-garde-kwekers' te bezoeken en met kwekers om tafel te gaan wordt deze kennis opgefrist en komen nieuwe soorten in beeld. Hierdoor is het sortiment nog uitgebreider en zijn de plannen nog beter uitvoerbaar. Anderzijds leren kwekers ook van ons: doordat zij weten wat ontwerpers mooi vinden, houden zij voeling met de markt. Hier kunnen zij op inspelen.”

Sico de Boer van Kwekerijen Decker-Jacobs uit Heythuysen, die betrokken was vanuit de Stichting Inzending Vasteplanten Floriade 2012, voegt toe dat vaak

sprake is van een 'filtereffect'. „Wanneer een ontwerper een sortimentslijst krijgt van een kweker, pikt hij er automatisch de voor hem bekende soorten uit. Hierdoor krijgen nieuwigheden nauwelijks een kans. Samenwerking met kwekers kan deze vicieuze cirkel doorbreken.”

Visitekaartje

Ook Harm Horlings kijkt met een goed gevoel terug op de samenwerking. De meerwaarde voor kwekers ligt volgens hem vooral in het feit dat er bij de opening een park ligt waar de sector trots op kan zijn. „Natuurlijk, deze manier van werken was even wennen. En sommige kwekers vonden het best moeilijk dat de productinzendingen zoals we die kenden tot het verleden behoorden. Maar we waarderen de bereidheid van Arcadis/Copijn om hun plannen met ons te delen. Doordat wij onze kennis hebben kunnen inbrengen, zijn de juiste soorten op de juiste plaats aangeplant en hebben we missers kunnen voorkomen. Hierdoor is het park écht een visitekaartje voor onze sector geworden.”

Heldens geeft nog aan dat het jammer was dat de eenjarige niet vertegenwoordigd waren in de beplantingscommissie. „Dan was het plaatje compleet ▶

geweest. Dat is een leerschool voor een volgende keer."

Start van nieuwe ontwikkeling

Horlings is van mening dat de samenwerkingsformule kansen biedt voor de toekomst. „Dit traject heeft laten zien dat informatie-uitwisseling tussen kwekers en ontwerpers zorgt voor een wisselwerking, met de beste garantie op een goed eindresultaat. En omdat het aantal mensen met een brede kennis van het

groensortiment afneemt, zal samenwerking in de toekomst steeds belangrijker worden."

De ontwerpers delen de visie van Horlings dat beide partijen meer samen moeten optrekken. Heldens: „Kwekers en landschapsarchitecten zijn in de loop der jaren uit elkaar gegroeid. Dat is jammer, want samenwerking leidt tot synergie – één plus één is drie – en tilt het eindresultaat op een hoger plan. Ik hoop dan ook dat in de toekomst meerdere projecten op deze manier vorm gaan krijgen." ■

Van kweker naar Floriade

Het basispark van de Floriade telt 180.000 vaste planten en grassen en 1,5 miljoen bloembollen. 750.000 bollen en het merendeel van de vaste planten werd gesponsord door kwekers. Aan het verzamelen en het transport van de planten en bollen lag een ingenieus distributiesysteem ten grondslag. Basis hiervan was de samenwerking tussen het ontwerp- en beplantingsteam van Arcadis/Copijn en de coördinatoren vanuit de vasteplanten- en de bollensector: Sicco de Boer van vasteplantenkwekerij Decker-Jacobs in Heythuysen, Frans Roozen van het Internationaal Bloembollen Centrum en Jan Roozen van M. Thoolen Flowerbulbs in Velsbroek. „Wij hebben de definitieve beplantingslijsten aan hen voorgelegd en zij zijn vervolgens gaan kijken welke kwekers de gevraagde producten konden leveren. Dat scheelde ons enorm veel tijd en energie", legt Leonieke Heldens uit. Sicco de Boer vond achttien kwekers bereid om planten te leveren, die zich verenigden in de Stichting Vasteplanten Inzending Floriade 2012. De Boer maakte de verdeling welke kweker wat ging leveren. Ook communiceerde hij de planning

De planten gesorteerd aangeleverd in kratten: klaar voor verwerking.

van het Floriade-team. „Het totale ontwerp van het basispark was vertaald in beplantingslijsten per themaveld", legt De Boer uit. „Vervolgens was elk themaveld weer opgedeeld in vakken en waren er beplantingslijsten gemaakt per vak c.q. border. De diverse vakken werden op afroep geleverd, volgens een vooraf afgesproken planning. Deze planning strekte zich uit over een periode van anderhalf jaar."

Eén soort per krat

De benodigde vaste planten werden door Decker-Jacobs opgehaald bij de kwekers en verzameld in Heythuysen. Hier

werden de planten gesorteerd en de orders klaargemaakt. „Alle planten voor een bepaald plantvak kwamen op één pallet te staan en in elke krat werd niet meer dan één soort gezet. De kratten werden voorzien van een label met daarop de naam van het themaveld, het vaknummer, de plantcode en het aantal planten. Deze leverden we af op het beheerterrein, waar de pallets werden opgepikt door de hoveniers die de planten in de grond stopten." De hellingen in het themaveld Education & Innovation zijn een verhaal apart. Deze werden opgedeeld in zogeheten stempel-

vakken van 28 m². De beplanting voor elk stempelvak werd afzonderlijk op een genummerde pallet geplaatst. Op deze manier werd voorkomen dat er aan het eind planten te weinig waren. Het distributieproces bij de bollen verliep op een vergelijkbare manier als bij de vaste planten. Wel werd hier nog een extra kwaliteitsslag uitgevoerd. „Nadat de bollen verzameld waren, heeft Thoolen deze allemaal gecontroleerd op kwaliteit", zegt Heldens. „Een ander verschil is dat de levertijd beduidend korter was: in drie weken tijd werden meer dan 600.000 bollen geleverd. Een topprestatie!"